

Філія “Шафран” - історія про ефективну співпрацю позашкільників Дніпропетровщини з місцевою громадою

Модернізація української системи освіти передбачає інтеграцію закладів загальної середньої та позашкільної освіти місцевого і регіонального рівнів в єдиний освітній простір, де кожна установа є унікальною за своїми цілями, змістом, методами і прийомами діяльності. Освітні заклади не лише покликані дати учням глибокі й міцні знання, а й мають забезпечувати всебічний розвиток індивідуальності дитини на основі виявлення її задатків і здібностей, здійснювати розумове, моральне, естетичне, трудове та фізичне виховання, прищеплювати свідоме ставлення до праці, розвивати необхідні практичні вміння та навички, прагнення до самостійного оволодіння знаннями, інтерес до дослідницької діяльності тощо.

В умовах децентралізації місцевої влади позашкільна освіта як ніколи гостро потребує розробки та впровадження механізмів захисту функціонування та розвитку системи в новому, трансформованому під освітні та психолого-фізіологічні запити конкретної дитини форматі. Формування об'єднаних територіальних громад в Царичанському районі активно супроводжувалося процесами оптимізації освітньої мережі, ліквідації окремих освітніх закладів, в першу чергу позашкільних. У такий спосіб у 2017 році завершив своє існування комунальний позашкільний навчальний заклад “Станція юних натуралістів” Царичанської районної ради, яка охоплювала профільною освітою щорічно близько 200 вихованців.

Сьогодні на місцевий рівень передані значні повноваження і кошти, тому заклади позашкільної освіти повинні активно співпрацювати з місцевою владою, громадою, послідовно і цілеспрямовано впливати на суспільну думку, що надасть їм додаткові ресурси та розширення сфери діяльності, а учням — забезпечення їх права на доступ до позашкільної освіти, гарантований законодавством, розвиток і краще майбутнє.

Яскравим прикладом плідної співпраці комунального закладу освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді” Дніпропетровської обласної ради (директор Ю.Ф. Педан) з місцевими територіальними громадами, зокрема Могилівською сільською радою (голова В.В. Дружко) є відкриття філії “Шафран” на базі Могилівської ОТГ. На меті — об'єднати зусилля сторін для забезпечення безперервної екологічної освіти дітей, залучення їх до організаційної, гурткової, науково-дослідницької роботи з природничих дисциплін, удосконалення організації освітнього процесу, надання додаткової освіти в галузі біології, географії, природознавства, екології, валеології, активізації роботи по вивченню природи рідного краю, участі учнівської молоді у всеукраїнських та міжнародних конкурсах, акціях, еколого-натуралістичного напрямку, створення умов для професійної орієнтації молоді.

Очолив філію “Шафран” Журавель Владислав Євгенійович, який багато років успішно керував комунальним позашкільним навчальним закладом “Станція юних натуралістів” Царичанської районної ради.

Філією були укладені угоди про співпрацю також з Китайгородською та Царичанською об'єднаними територіальними громадами, що дало змогу організувати проведення гурткової роботи еколого-натуралістичного профілю на базі закладів освіти цих ОТГ.

Завдяки договірній співпраці в закладах дошкільної та загальної середньої освіти трьох провідних громад Царичанського району з 1 вересня 2018 року розпочали свою роботу 15 гуртків, якими керують досвідчені педагоги Ніколаєнкова Ольга Віталіївна, Тарасенко Людмила Володимирівна та Василенко Валентина Василівна, за плечами яких – унікальний багаторічний досвід гурткової роботи. Охоплено гуртковою роботою 200 вихованців.

Юні натуралісти опановують програми гуртків “Природознавство для дошкільнят”, “Юні охоронці природи”, “Юні друзі природи”, “Природа рідного краю”, “Валеологія”, “Юні лісівники” та “Різьблення по дереву”.

З самого початку існування філії її гуртківці активно долучились до участі в обласних природоохоронних акціях та конкурсах. В доробці юних натуралістів вже – участь у щорічному обласному конкурсі “Лелека”, обласних етапах Всеукраїнського еколого-натуралістичного походу “Біоцит”, Всеукраїнської природоохоронної акції “Птах року” та конкурсу “Вчимося за повідувати” тощо.

Вихованці філії “Шафран” Шмуль Ярослав, Скобара Анна та Лещинська Яна у вересні 2018 року долучились до практичної природоохоронної та екологічної діяльності по вивченню, збереженню та відновленню довкілля, прийнявши участь у обласній еколого-краєзнавчій експедиції “Вивчаємо заповідні території України” на базі біосферного заповідника “Асканія-Нова” ім. Ф.Е. Фальц-Фейна (Херсонська область).

Учні 10 класу КЗ “Могилівська загальноосвітня школа I - III ступенів ім. І.М.Шишканя” стали слухачами I курсу обласної Природничої школи учнівської молоді комунального закладу освіти “Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді” в секціях флористики та зеленої архітектури, психології, біології, екології та хімії.

Члени гуртка “Юні лісівники” філії “Шафран” (керівник Ніколаєнкова О.В.), який працює на базі КЗ “Могилівська загальноосвітня школа I - III ступенів ім. І.М.Шишканя”, активно долучились до участі у Всеукраїнській природоохоронній акції “Птах року 2018 - Дикий лісовий голуб (*Columba palumbus*) або Припутень”. Під час реалізації проекту було проведено ряд фенологічних досліджень, конкурс малюнків та творчих робіт, вікторину, екскурсію до місцевого лісу, учні мали цікаву бесіду з працівником лісового господарства. З метою збереження популяції дикого голуба в нашій місцевості проводилася роз'яснювальна робота серед населення щодо збереження місць гніздування птаха, разом з керівником учні долучились до членства в громадській природоохоронній організації – Українському товаристві охорони птахів (Партнер BirdLife International в Україні).

Підсумки своєї участі у акції юні натуралісти презентували на заключному пізнавальному квесті для учнів 5-11-х класів. Ця робота була

успішно захищена на обласному зльоті юних натуралістів в номінації “Птах року” і посіла II місце, а це хоч і невелика, але важлива перемога.

Команда філії з заповзяттям готується до Всеукраїнського турніру юних натуралістів-2019: вчимося вирішувати дослідницькі природничо-наукові проблеми, переконливо представляти свої рішення та відстоювати їх у наукових дискусіях – наукових боях. Для реалізації таких амбітних планів залучено до співпраці вчителів біології, фізики, хімії та географії, які стали консультантами та тьюторами для наших вихованців. Бо, за великим рахунком, загальна середня і позашкільна освіта не повинні існувати одна без одної, окремо вони однобічні і неповноцінні.

Глибоко переконані, що наші талановиті діти повинні мати можливість набувати натуралістичну, природничу та технічну компетентності саме в діяльнісній системі позашкільної освіти, що забезпечить її цілісний розвиток як особистості, задовольнить її освітні запити та інтереси, гарантуватиме конкурентоспроможність та самодостатність, здатність адекватно реагувати на сучасні виклики суспільства.

В умовах трансформації позашкільної освіти в рамках освітньої реформи місія педагога закладу позашкільної освіти вбачається в формуванні почуття “дорослості” у вихованця, здатності до самостійних рішень, планування своєї навчальної та дослідницької діяльності, вміння співпрацювати в команді та ефективно діяти в реальних життєвих ситуаціях.

Найголовніше полягає в тому, що залучення дітей до системи позашкільної освіти змінює уклад їхнього життя, збагачує життя дітей новими соціальними зв'язками, інтересами, цінностями, життєвими орієнтирами.

Тому є всі підстави стверджувати, що колектив філії рухається у правильному напрямі. Попереду у педагогів та вихованців філії “Шафран” – безліч цікавих та потрібних справ.

Вікторія Полога, методист філії “Шафран”
КЗО “Обласний еколого-натуралістичний центр
дітей та учнівської молоді” Дніпропетровської обласної ради